

FÉJA ANDRÁS

Az adatkezelés, adatvédelem összefüggései a panaszjelzésben

II. A rendőrökről készített képmás, hang- vagy videofelvétel problematikája

1. Régi keletű jogi anomália

Ezzel a problematikával nemcsak a hivatalos szervek (Rendőrség, Ügyészség), az alapvető jogok biztosa (korábban az adatvédelmi biztos) vagy a különböző jogvédő szervezetek, de a média és a közvélemény is széles körben foglalkozott, foglalkozik évek óta. A téma lényegében 2006 őszére nyúlik vissza és azóta is napirenden van, eltérő vélemények, szakmai álláspontok ütköznek. Legutóbb éppen a közelmúltban jelent meg egy riport ebben a témakörben.¹

Mivel a Testület gyakorlatában már számos esetben merültek fel hasonló jellegű ügyek, ezért fontosnak tartom, hogy általános érvennyel is foglalkozzam azzal a kérdéssel, hogy a rendőrökről készített fénykép- vagy videofelvétel, valamint a hangfelvétel okozhat-e jogsérelmet a rendőrök számára. Illetőleg helytelenül járnak-e el az állampolgárok akkor, amikor a rendőrökről ilyen felvételeket készítenek vagy esetlegesen nyilvánosságra hoznak.

2. Alkotmánybíróság: a rendőrség „nem arctalan tömeg”

Az **Alkotmánybíróság** 54/2000. (XII. 18.) AB határozata szerint „*Intézkedésük alkalmával a hatóság tagjai nyilvánosan, az állam képviselőiként lépnek fel. A hatóság tagjainak intézkedési jogosultságát egyenruhájuk vagy igazolványuk igazolja.*

DR. FÉJA ANDRÁS – ügyvéd, a Független Rendészeti Panasztestület tagja

¹ http://index.hu/belfold/2013/09/27/mit_tegyunk_ha_ut_a_rendor/

Az egyenruhát viselő hivatásos és szerződéses állomány tagjai azonban tevékenységüket nem arctalan tömegként, hanem közhatalom gyakorlására felruházott tisztviselőként végzik, akiknek egyedi azonosíthatósága alapozza meg esetleges személyes felelősségre vonásuk lehetőségét.” Fokozott közérdek fűződik tehát ahhoz, hogy az esetleges rendőri jogsértések (mint ahogy bármilyen más személy által elkövetett jogsértések) ilyen módon dokumentálhatók legyenek.

3. Az adatvédelmi biztos: az intézkedések visszakereshetősége és nyomon követhetősége a lényeg – de a rendőr nem közszereplő

Áttekintve a korábbi **adatvédelmi biztos** e tárgyban kialakított gyakorlatát és véleményét is az alábbi lényeges megállapítások összegezhetők. Az adatvédelmi biztos több esetben – részben más összefüggések mentén is – az Alkotmánybíróság fenti határozatával összhangban megállapította, hogy az állam sosem „*arc nélkül*” intézkedik. Minden egyes határozat, intézkedés stb. mögött az állampolgár számára ismert kilétű ügyintéző, vezető stb. áll, akinek feladatkörével összefüggő személyes adata a hatályos szabályozásnak megfelelően (a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 19. §-ának (4) bekezdése alapján) közérdekből nyilvános adat. Egyúttal a fenti jogszabályokra is tekintettel a biztos álláspontja szerint a Rendőrség köteles minden állományába tartozó személy intézkedését visszakereshető módon nyomon követni, és az intézkedő rendőr nevééről későbbi kérés esetén (ha a helyszínen a rendőr nem azonosítható) az érdeklődőt tájékoztatni. Ennek alátámasztására hivatkozik arra, hogy a fegyveres szervek hivatásos állományába tartozók személyügyi nyilvántartásából a fegyveres szerv megnevezése, a név, beosztás, rendfokozat és a kitüntetésre vonatkozó adat az érintett hozzájárulása nélkül is nyilvánosságra hozható.²

Hozzátehetjük, hogy ezen túlmenően maga a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) is rögzíti³, hogy a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. A fentiek alapján abban egyértelműen állás lehet tehát foglalni, hogy **a rendőr jogszabályok-**

² A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 203. § (3) bekezdése

³ Rtv. 20. §

ban meghatározott szolgálati adatai (elsősorban a neve, azonosító száma, illetve beosztása és rendfokozata) **közérdekű adatnak minősülnek és mint ilyenek, nyilvánosságuk jogszerűsége nem megkérdőjelezhető.**

Az adatvédelmi biztos álláspontját ebben a kérdésben úgy összegezte, hogy „*az érintett beleegyezése nélkül csak a nyilvános közszereplésen készült felvételeket lehet nyilvánosságra hozni*”. Álláspontja szerint – „*a rendőr ebben az értelemben nem közszereplő, egy nyilvános eseményen a szónok és a résztvevők azok. Az ilyen esetekben a bírói gyakorlat a tömegjeleneteket akceptálja, és az olyan egyéni, portrészzerű kiemelés, amelyen egy személyt a hozzájárulása nélkül mutatnak be, jogellenesnek szokták nyilvánítani.*” Az adatvédelmi biztos véleménye szerint az azonosíthatóságon van a hangsúly, és ez nem az archoz kapcsolódik elsődlegesen. Az adatvédelmi biztos álláspontja szerint az egyedi arcképek egyenkénti közzététele jogszerűtlen.⁴

Jogvédő szervezetek ezt az álláspontot általában vitatták, vitatják, mondván a rendőrök intézkedés közben közhatalmat gyakorolnak, személyes adataik, így arcképük is közérdekből nyilvános adatnak számítanak.

4. A Ptk. és a személyhez fűződő jogok alapján sem igazolható a közszereplői minőség

A képmás nyilvánosságra hozataláról – a személyhez fűződő jogok védelme körében – a **Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény** (Ptk.) rendelkezik. A Ptk. 80. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés. E jogszabályhely (2) bekezdése értelmében képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához – a nyilvános közszereplés kivételével – az érintett személy hozzájárulása szükséges.

A Ptk. idézett rendelkezése szerint a képmás és a hangfelvétel – mint az ember külső megjelenésének ábrázolása – a törvény védelme alatt áll, azzal kapcsolatban bármiféle visszaélés tilos. A PTK Kommentárja szerint ez nemcsak az engedély nélküli nyilvánosságra hozatal útján valósulhat meg, de – egyebek mellett – a felvétel készítésével is, ha valaki az érintett engedélye nélkül, illetéktelenül hatol be a személyiségi érdekkörbe, így például ha rejtett kamerával, titkos lehallgatással készít felvételt. Viszsaélésnek minősül továbbá az engedéllyel készült felvétel rendeltetésétől eltérő célú felhasználása vagy adott esetben a nyilvánosságra hozatal engedélytől eltérő módja is.

⁴ A korábbi adatvédelmi biztos 33-68/22/7/2007. ált. hivatkozási számú állásfoglalása

A nyilvánosságra hozatal fogalmát a gyakorlat kiterjesztően értelmezi. Ekként ide sorolható a sokszorosítás, forgalmazás, kiállítás, sugárzás, lejátszás vagy illetéktelen személynek való átadás egyaránt, lényegében tehát minden olyan felhasználási forma, amellyel a felvétel valaki számára hozzáférhetővé válik. A képmás vagy hangfelvétel – a felvétel készítés körülményeitől függetlenül – jogszabály rendelkezése folytán, kivételesen hozzájárulás nélkül is nyilvánosságra hozható, többek között a nyilvános közszereplés vagy az ún. „tömegfelvétel” alkalmazásával.

A **közszereplők** vonatkozásában a joggyakorlat és jogirodalom által alkalmazott definíció lényege, hogy „*közszereplőnek minősülnek azok a természetes és jogi személyek, akik tevékenységükkel vagy nyilvános fellépésükkel befolyásolják a szűkebben vagy tágabban értelmezett társadalom életét, helyi vagy országos viszonyok alakulását, továbbá akik közéleti kérdésekben érintettként szerepelnek*”. Az is megállapítható, hogy a közszereplők személyiségi jogvédelme lényegesen gyengébb, mint az átlagembereké, mivel el kell viselniük a nyílt támadásokat, negatív értékítéleteket, a lesújtó kritikát, képmásuk nyilvánosságra hozatalát, bizonyos adataik, titkaik közlését. Kompenzálásként személyiségük érvényesítésére és az önmegvalósításra a közéletben való szereplés lévén sokkal több lehetőségük van.⁵

A fentiek tükrében is vitathatatlan az a megállapítás, mely szerint a rendőrök nem minősülnek a Ptk. értelmében vett „közszereplőnek”. Sőt éppen az Alkotmány 40/B. §-ának (4) bekezdése írja elő, hogy a Magyar Honvédség, a Rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai nem lehetnek tagjai pártnak, és politikai tevékenységet nem folytathatnak, így a legtipikusabb – politikai közszereplés köréből eleve kizártak. Nyilvánvaló azonban, hogy a rájuk ruházott közhatalmi, sok esetben jogkorlátozó jogosítványok miatt, jogállásuk a személyiségi jogok tekintetében nem hasonlítható az átlagemberekéhez sem.

A fent hivatkozott jogszabályok (adatvédelmi törvény, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény, illetve maga az Rtv.), éppen erre tekintettel – a jogállami garanciák érvényre juttatása érdekében – írják elő, egyúttal meghatározzák azt az adat-kört, amely közérdekből minden esetben nyilvános, ha a rendőr a rá ruházott közhatalmi jogosítványait gyakorolja (szolgálati adatok). Ezzel összefüggésben tehát mindenképpen azt kell megállapítani, hogy közérdek a rendőr azonosításához csak és kizárólag abban az esetben fűződik, ha közhatalmat gyakorol. Ebben az adat-körben azonban nem szerepel a rendőr képmása, a képmás szabad nyilvánosságra hozatalát egyébként a Ptk. kizárólag a közszereplőkre vonatkoztatva, illetve a tömegfelvételek esetében teszi lehetővé.

⁵ TATTAY LEVENTE: A közszereplők személyiségi jogai, Dialóg-Campus, Budapest, 2007, 19–20. o.

Látható az is, hogy mind az Alkotmánybíróság hivatkozott határozata, mind a korábbi adatvédelmi biztos álláspontja, de még az utóbbit vitató jogvédő szervezetek véleménye is egybecseng a tekintetben, hogy az azonosíthatóság elsődlegesen a rendőrök intézkedéséhez, a hatóság tagjaként történő fellépéséhez kapcsolódik. Mindez az Rtv. vonatkozó rendelkezéseivel is alátámasztható, melyek a rendőr azonosítására szolgáló adat-kör nyilvánosság felé történő közlését – mint kötelezettséget – elsődlegesen a rendőri intézkedésekkel összefüggésben írják elő. Ennek megfelelően azt lehet megállapítani, hogy az azonosíthatóság – mint követelmény – akkor érvényesül fokozottan, ahhoz akkor fűződik közérdek, ha a rendőrség tagja valamilyen közhatalmi funkciót végez (intézkedik, határozatot vagy döntést – pl. helyszíni bírság – hoz, jogkorlátozást hajt végre).

A közszereplők képmásának védelmével összefüggő joggyakorlat vizsgálata során ugyanakkor az a megállapítás is fontos, egyúttal jelen esetben releváns, miszerint „*a közszereplők körét mindenképpen ki kell egészíteni azok körével, akik valamilyen, az egész társadalomra ható közéleti tevékenységet végeznek vagy döntéseket hoznak – többek között –, közigazgatási határozatokat hoznak, intézkednek, vagy a társadalomra jelentős befolyást gyakorló publicisztikai tevékenységet folytatnak, közigazgatási ágazatokat, kormányhivatalokat vezetnek*”⁶.

A rendőrség (rendőrök) közhatalmi tevékenysége felhatalmazásában olyan, az egész társadalomra ható tevékenység, mely egyedi aktusok révén érvényesül. Ezért generálisan nem illeszthető a fenti definíció hatálya alá, másként fogalmazva ezen az alapon sem mondható ki az, hogy a rendőrök közszereplők lennének, azonban vitathatatlan tény, hogy rendelkeznek egy általános felhatalmazással, mely bármely állampolgárral, a társadalom bármely tagjával szemben gyakorolható a jogszabályok keretei között, de egyúttal fellépésük, intézkedéseik révén egyének és a szűkebb közösségek (pl. egy rendezvény résztvevői) életét, viszonyait is befolyásolni képesek.

Mindezek összegzésével megállapítható, hogy a hatályos jogszabályokban foglalt, közérdekből nyilvános szolgálati adatokon túl (mely elsősorban a rendőr neve, azonosító száma, illetve beosztása és rendfokozata), a rendőr képmásának nyilvánosságával összefüggő közérdek kizárólag a közhatalmi tevékenység gyakorlásával összefüggésben mutatható ki. Abban az esetben, ha a rendőr intézkedik, kényszerítő eszközt alkalmaz, határozatot hoz – szolgálati adatai mellett (melyet közöl vagy pl. a határozaton feltüntet) arcával is vállalja a cselekményt.

⁶ TAITAY LEVENTE: A közszereplők személyiségi jogai, Dialóg-Campus, Budapest, 2007, 153. o.

A jelen esetben további – kivételt magalapozó – körülmény a joggyakorlatban kialakult ún. „tömegfelvétel” fogalma. Elsőként – a BH 1985. 17. szám alatt közzétett eseti döntésében mondta ki a bíróság, hogy – „*a képmás nyilvánosságra hozatalának tilalma nem vonatkozik a nyilvános eseményekről, rendezvényekről, táj- és utcarészletekről készült felvételekre, amikor tehát az ábrázolás módja nem egyéni, amikor a felvétel összhatásban örökíti meg a nyilvánosság előtt lezajlott eseményeket*”. Rámutat a bírói gyakorlat, hogy „*Arra azonban nyilvános eseményről szóló vagy nyilvános helyen készült tudósítás kapcsán sincs lehetőség, hogy a felvétel – megfelelő hozzájárulás nélkül – a tömegből egy-egy résztvevőt külön is kiemelve (egyéniesítve) mutasson be. Úgy tehát, hogy a »felvétel egyedisége, egyéni képmás jellege« az eset összes körülményére tekintettel megállapítható legyen (BH 1985. 17.)*”. A hozzájárulás ugyanakkor alakszerű kötöttség nélkül, adott esetben ráutaló magatartással ilyenkor is megadható. Ennek megfelelően vált elfogadottá az a nézet, hogy az egyéniesített ábrázolási módnak sincs akadálya, ha a felvétel olyan nyilvános közéleti eseményről készült, amelyen szokásos a film, illetve hangfelvétel készítés, mellyel tehát minden résztvevő alappal számolhatott.

5. A Kúria jogegységi határozata: a rendőr nem közszereplő, képmásának nyilvánosságra hozatalához a hozzájárulása szükséges

A fenti eszmefuttatás végére tett pontot a Kúria egy jogegységi határozata⁷ a közelmúltban, a Polgári Kollégium kollégiumvezető-helyettese által indítványozott jogegységi eljárásban, mely megállapította, hogy a nyilvános helyen vagy közterületen szolgálati kötelezettséget teljesítő vagy munkát végző személy e tevékenységének ellátása során nem minősül közszereplőnek, ezért a személyt beazonosítható módon, egyediesítetten ábrázoló képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához szükséges a hozzájárulása.

A Legfelsőbb Bíróság már korábban is állást foglalt arról, hogy a nyilvánosság előtt folytatott munkavégzés, a közterületen történő szolgálati kötelezettségteljesítés nem minősül nyilvános közszereplésnek, ezért a tevékenységét széles nyilvánosság előtt kifejtő rendőr, tűzoltó, börtönőr, postás, mentős, utcaseprő stb. képmása, hangfelvétele csak hozzájárulásával hozható nyilvánosságra. Konkrét döntés született korábban arra nézve is, hogy az utcán járőröző rendőrrel felvétel készítése és annak dokumentumfilmben való felhasználása sérti az adott rendőr személyhez fűződő

⁷ 1/2012. BKMPJE számú jogegységi határozat

jogát, ha az engedély nélkül készült felvétel a személyt egyénileg, egyediesítetten ábrázolja. A közterületen tartózkodás még, ha az a szolgálati kötelezettség teljesítés miatt is történik, nem minősül nyilvános közszereplésnek.⁸

A jogegységi eljárás lefolytatását az tette szükségessé, hogy ezzel részben ellentétesen foglalt állást a Pécsi Ítéltábla egy eseti döntésében⁹, amely szerint a konkrét ügyben intézkedő rendőr, például igazoltatás során nem minősül közszereplőnek, azonban a sporteseményre kivezényelt rendőrök rendfenntartó tevékenysége nyilvános közszereplés, ezért a Ptk. 80. § (2) bekezdése szerint képmásuk nyilvánosságra hozatalához engedélyükre nem volt szükség. Mindemellett a Pécsi Ítéltábla azt is megállapította, hogy a felvétel összhatásában örökítette meg az eseményeket, az ábrázolás módja nem volt egyéni.

A legfőbb ügyész a jogegységi indítványra tett nyilatkozatában kifejtette: a nyilvános helyen vagy közterületen szolgálati kötelezettséget teljesítő vagy munkát végző személyek tevékenysége nem nyilvános közszereplés, ezért személyüket beazonosítható módon, egyediesítetten ábrázoló képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához szükség van az érintett személyek hozzájárulására. Erre tekintettel a Kúria eddigi ítélkezési gyakorlatának fenntartását és megerősítését tartotta indokoltnak.

A Kúria jogegységi döntése szerint a képmás felhasználásával érintett személy kizárólagos jogosultsággal rendelkezik személyiségét kifejező, azt felismerhető módon ábrázoló képmása és hangfelvétele kérdésében, így nemcsak a felvétel elkészítéséhez, hanem annak jogszerű felhasználásához is kifejezett és határozott hozzájárulása szükséges¹⁰. E rendelkezési jog korlátja kizárólag a nyilvános közszereplés, amely esetében a nyilvánosságra hozatalhoz nincs szükség a felvételen szereplő személy hozzájárulására.

A Kúria rámutatott, hogy a Ptk. sem a közszereplő, sem a nyilvános közszereplés fogalmát nem definiálja. A joggyakorlat és a jogirodalom közszereplésre vonatkozó, fentiekben már ismertetett meghatározása olyan politikai, társadalmi, művészeti tevékenységre vagy, megnyilvánulásra utal, melyet az adott személy egy meghatározott cél, szűkebb vagy tágabb értelemben a helyi közösség vagy a társadalom életének befolyásolása érdekében fejt ki. A Kúria álláspontja szerint tehát a nyilvános közszereplés a közterületen való jelenlétnél, az ott zajló eseményekben való részvételnél szűkebb kategória, mely feltételezi a nyilvánosság előtt fellépő,

⁸ A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.22.364/2006/4. számú határozata

⁹ A Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.360/2011/6. számú döntése

¹⁰ Ptk. 75. §, 80. §-ai alapján

megnyilvánuló személy erre irányuló szándékát. A Kúria szerint azonban a szolgálati jogviszony vagy munkaviszony alapján a nyilvánosság előtt, közterületen tevékenykedő rendőrök, büntetés-végrehajtási intézet alkalmazottai, továbbá mindazok a személyek, akik munkaviszonyon alapuló tevékenységüket közterületen, a nyilvánosság előtt végzik, nem önkéntes akarat-elhatározás alapján, nem abból a célból tevékenykednek, hogy a szűkebb vagy tágabb értelemben vett társadalmi viszonyok alakításában szereplésükkel részt vegyenek, hanem törvényben meghatározott, illetve munkaköri kötelezettségüknek tesznek eleget. Ebből következően a közterületen, a nyilvánosság előtt munkáját végző, intézkedő rendőr nem tekinthető nyilvános közszereplőnek csupán amiatt, mert a közhatalmi funkciót megtestesítő állami szerv alkalmazottja.

A Kúria vizsgálta a Ptk.¹¹, az Infotörvény¹², az Ügynöktörvény¹³ és az Rtv.¹⁴ összefüggéseit is. A Kúria véleménye úgy összegezhető, hogy az e törvényekben írt jogszabályi rendelkezések egyike sem ad felhatalmazást a közterületen, nyilvános helyen szolgálati feladatát teljesítő rendőrt, illetve munkáját végző más személyt felismerhető módon ábrázoló képmása hozzájárulása nélküli nyilvánosságra hozatalára. A közhatalmi tevékenység ellenőrizhetőségéhez, az átláthatóság biztosításához az intézkedő rendőrök képmásának nyilvánosságra hozatala nem szükséges, tevékenységük anélkül is bemutatható. A rendőri munkáról történő tájékoztatás az intézkedést végrehajtó személyek felismerhető, egyedileg beazonosítható képmásának bemutatása nélkül is megvalósítható. Az intézkedést foganatosító rendőr arcképe nem tekinthető közérdekből nyilvános adatnak, ugyanis az nem tartozik a rendőri szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy közfeladatának ellátásával összefüggő egyéb személyes adata körébe. Mindezek alapján – a Kúria döntése szerint – azt a kérdést, hogy a közterületen intézkedést végrehajtó rendőr egyedileg azonosítható, felismerhető képmása nyilvánosságra hozható-e, nem az Ügynöktörvény, illetve az Infotörvény rendelkezései, hanem a Ptk. 80. §-ának (2) bekezdése alapján kell megítélni.

¹¹ A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény

¹² Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény

¹³ Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény

¹⁴ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény

6. Az új Polgári Törvénykönyv és az újságíró szakma álláspontja: immár a felvétel elkészítése is hozzájáruláshoz kötött

A helyzetten némiképp az új – jövőre hatályba lépő – Polgári Törvénykönyv is változtat. Kimondja ugyanis, hogy a képmás vagy hangfelvétel **elkészítéséhez** és **felhasználásához** az érintett személy hozzájárulása szükséges. Nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához **tömegfelvétel** és **nyilvános közéleti szereplésről** készült felvétel esetén.¹⁵ Látható, hogy az új Ptk. már nemcsak a felvétel felhasználásához, hanem az elkészítéséhez is megkívánja az érintett személy hozzájárulását. E mellett pedig a kivételek között – a közszereplés mellett – szerepelteti a joggyakorlatban és a bírói gyakorlatban kialakult ún. „tömegfelvétel” fogalmát.

Idén június 10-én, ebben a témakörben a Főszerkesztők Fórumának *Közérdekű magánügy?* című, a jövőre hatályba lépő polgári törvénykönyv személyiségi jogi részeit a sajtófotós szakma szempontjából tárgyaló kerekasztal-beszélgetésén a Magyar Fotográfusok Házában¹⁶ érdekes vélemények hangzottak el.¹⁷ Az eltérő véleményekből az vált nyilvánvalóvá, hogy ezzel az új szabályozással sincs minden rendben. A legtöbb résztvevő, főként az újságíró-szakma résztvevői kifogásolták ezt a változtatást, míg némelyek már a riport fotózás ellehetetlenüléséről, jövőbeni „megélhetési perekéről” beszéltek.

A kerekasztal-beszélgetés résztvevői közül Székely László, az új polgári törvénykönyv megalkotásáért felelős miniszteri biztos, akit időközben az alapvető jogok biztosává választott az Országgyűlés – elmondta, hogy ő ebben a vitában a liberálisabb álláspontot képviseli, szerinte „*a rendőr bizonyos értelemben közszereplő; az ember a mindennapokban az államhatalom képviselőjével leginkább rendőr képében találkozik és munkájának szerves része a nyilvánosság*”. Míg Péterfalvi Attila, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke lényegét tekintve még korábbi, adatvédelmi biztосként kialakított – és fentebb már ismertetett – álláspontját mondta el, miszerint „*Az infotörvény részletesen felsorolja, hogy a közfeladatot ellátó személy mely adatai nyilvánosak: neve, rendfokozata, azonosítója és kitüntetése. Az arca nem.*” Pataki Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása pedig azt hangsúlyozta, hogy a rendőr a nyilvánosság előtt parancsot teljesít, a mun-

¹⁵ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:48. § [A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog]

¹⁶ <http://foszerkesztokforuma.org/2013/06/05/az-uj-ptk-es-a-sajtofoto-kerekasztal-beszelgetes-junius-10-en/>

¹⁷ http://index.hu/belfold/2013/06/12/lehet-e_arca_a_rendornek/; <http://foszerkesztokforuma.org/2013/07/03/kell-e-engedely-a-fotozashoz-pelda-es-ellenpelda-kulfoldrol/>

káját végzi, ezért sem tekinthető közszereplőnek. Ez utóbbi álláspontban a fentebb már szintén részletesen ismertetett Kúriai jogegységi határozat végkövetkeztetése látható. Az újságírói szakma résztvevői ezzel szemben úgy foglaltak állást, hogy a módosítás végső soron elbizonytalanító hatású lehet a szakma számára, ezért a jogszabály módosítását tartanák kívánatosnak.

7. A Panasztestület gyakorlata e tárgyban: az eljárásokban felhasználhatóak a felvételek

Annak megítélése során, hogy a panaszos által csatolt hang- vagy videofelvétel, illetve képfelvételek felhasználhatóak-e a Testület eljárásában, a Testület a Legfelsőbb Bíróság (ma már Kúria) korábbi gyakorlatára támaszkodott. A Legfelsőbb Bíróság e tárgyban – a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményére (Ptk. 4. §) is utalva elsőként a BH1985. 57. szám alatt közzétett eseti döntésben adott iránymutatást. Kimondta, hogy a hangfelvételnek a bírósági vagy szabálysértési eljárásban bizonyítékként való előterjesztése felhasználásnak – nyilvánosságra hozatalnak – minősül és a felhasználás tényének megállapítása szempontjából közömbös az, hogy a hangfelvétel készítése a személyiségi jog megsértésével vagy ilyen jogsértés nélkül történt. Az igazság érvényesülésének biztosítása közérdek és a bizonyítás ezt a célt szolgálja. Nem lehet ezért a hangfelvétel felhasználását visszaélésnek tekinteni, ha ez a hangfelvétel felhasználójával szemben elkövetett jogsértéssel kapcsolatos bizonyítás érdekében történik. Erre tekintettel a Testület úgy foglalt állást, hogy a felvételek a Testület eljárásában bizonyító erővel rendelkeznek, azokat a Testület a vizsgálata során minden esetben felhasználja.

8. Rövid összegzés

Összegzésképpen megállapíthatjuk, hogy a jogi érvek számosabbak és súlyosabbak a mellett, hogy a rendőrök valóban nem tekinthetők közszereplőnek, ennél fogva a róluk készült felvételek csak hozzájárulásuk esetén hozhatóak nyilvánosságra. Nem történik azonban jogsértés, ha az állampolgárok ezeket a felvételeket hivatalos eljárások (polgári-, büntető-, szabálysértési- vagy akár a panasz eljárás) során használják fel a vélt vagy valós jogsértés bizonyítása céljából.

A jelen írás szerzője egyetért az adatvédelmi biztos azon véleményével is, hogy a képfelvételek készítésének kérdése és megítélése a rendőrök tekintetében, a vonatkozó jogszabályok alapján nem teljesen egyértelmű, ezért valóban felül kell vizsgál-

ni a sajtó-, az adatvédelmi és a rendőrségi törvényt is – ebben a vonatkozásban. Az az újságírói-szakmai álláspont is megállja a helyét, hogy – sajnálatos módon – az új Polgári Törvénykönyv fent hivatkozott rendelkezése sem vitt közelebb az egyértelmű jogi helyzethez, sőt annak valóban lehet egy elbizonytalanító hatása a médiában dolgozók felé. Azok a kritikák is meglapozottak, melyek szerint az új szabályozás nem differenciál kellően és lényegében generálisan megtiltja a képmás és a hangfelvételek esetében nemcsak a nyilvánosságra hozatalt, de magát az elkészítést is. Jogvédő szervezetek azon álláspontja is támogatásra érdemes, miszerint a kivétel (mégpedig az, hogy nincs szükség hozzájárulásra) nemcsak a közszereplőkre, de a közhatalmat gyakorlóakra is vonatkozzék. Álláspontom szerint ez a kiegészítés – polgári jogi oldalról – megnyugtató megoldást hozhatna ebben a kérdésben.